

31, 13. 5, 93, 8. 6, 30, 20. 21. 36, 54. *Suṣr.* 1, 32, 15. 138, 5. 2, 23, 5. 258, 16. 388, 12. Vgl. साल. — 3) adj. Bezeichnung einer bes. Art von Knochenbruch *Suṣr.* 1, 300, 18. — 4) N. pr. eines Berges *BURN.* Lot. de la b. l. 842. — Vgl. अश्वकर्णक.

अश्वकर्णक m. 1) = अश्वकर्ण 2. *AK.* 2, 4, 2, 25. — 2) = अश्वकर्ण 3. *Suṣr.* 1, 301, 6.

अश्वकिनी (von अश्वक) f. N. des ersten Mondhauses *H.* 108. — Vgl. अश्विनी.

अश्वकुटी (अ० + कु०) f. *Pferdestall* *PAÑKAT.* 253, 21. 254, 22.

अश्वक्रन्द (अ० + क्र०) m. N. eines Vogels *MBh.* 1, 1488.

अश्वखुर (अ० + खु०) 1) m. a) *Pferdehuf* *PAÑKAT.* 252, 23. — b) ein bes. *Parfum* (नाखी) *RATNAM.* im *ÇKDr.* — 2) f. ०री N. einer Pflanze, *Clitoria Ternatea* *Lin.* (अपरजितालता), *RĀGĀN.* im *ÇKDr.*

अश्वगति (अ० + ग०) f. *Pferdegang*, N. eines Metrums (4 Mal — — — — —) *COLEBR.* *MISC.* *ESS.* II, 162.

अश्वगन्धा (von अश्व + गन्ध) f. N. eines Strauchs, *Physalis flexuosa* *Lin.*, *TRIK.* 3, 3, 60. *RATNAM.* und *RĀGĀN.* im *ÇKDr.* *Suṣr.* 1, 58, 1. 2. 238, 6. 2, 93, 2. *AINSLIE.* *Mat.* ind. 2, 14. Auch अश्वगन्धिका *ÇKDr.* — Vgl. अश्वगन्धा.

अश्वग्रीव (von अश्व + ग्रीवा) m. N. pr. einer der Feinde *Vishṇu's* *H.* 699. ein Sohn der *Danu* *MBh.* 1, 2533. *R.* 3, 20, 17. *Kītraka's* *HARIV.* 1920. ein *Asura*, der auf der Erde unter dem Namen *Rokāmāna* als König auftritt, *MBh.* 1, 2653. fg.

अश्वघाम (०घास?) N. pr. eines Ortes *RĀGĀ-TAR.* 3, 489.

अश्वघास (अ० + घास) m. *Weide für die Pferde* *P.* 2, 1, 36, *Vārtt.* 2. *KATHĀS.* 15, 124.

अश्वघोष (अ० + घोष) m. N. pr. eines Buddhisten *BURN.* *Intr.* 215. fg. 556. *LIA.* II, Anh. V. *WEBER.* *Lit.* 156, N. 1.

अश्वघ्न (अ० + घ्न) m. *wohlriechender Oleander*, *Nerium odoratum* *Ait.*, *RATNAM.* im *ÇKDr.* — Vgl. अश्वमार und कर्वीर.

अश्वचक्र (अ० + च०) m. N. pr. eines Mannes *MBh.* 3, 10272.

अश्वचलनशाला (अ० - च० + शा०) f. *Reithaus* *PAÑKAT.* 252, 21.

अश्वजित् (अ० + जित्) 1) adj. *Rosse gewinnend* *RV.* 2, 21, 1. 9, 39, 1. *AV.* 5, 3, 11. 7, 50, 8. — 2) m. N. pr. eines buddh. *Bhikṣu* *BURN.* *Intr.* 156, N. 2. 566. *Lot. de la b. l.* 1. 292. *LALIT.* 2, 233, N. 3. *SCHIEFNER.* *Lebensb.* 243 (13).

अश्वतर (von अश्व) m. 1) *Maultier* *P.* 5, 3, 91. *TRIK.* 2, 8, 44. *H.* 1253. an. 4, 234. *MED.* r. 247. *AV.* 4, 4, 8. *AIT.* *Br.* 3, 47. *ÇAT.* *Br.* 12, 4, 2, 10. 7, 2, 5. 2, 21. *R.* 2, 91, 53. f. ०री *AV.* 8, 8, 22. अश्वतरिथः *AIT.* *Br.* 4, 19. *ĀHĀND.* *Up.* 4, 2, 1. *ĀÇV.* *Çr.* 9, 11. *KĀTJ.* *Çr.* 22, 2, 25. यदा — अश्वतरिर्गर्भी ज्ञायते (omīn.) *ADBH.* *Br.* in *Ind.* *St.* 1, 40, 17. वातापिर्दोषितान्सर्वान्दि-ज्ञान्कृतिं स्म लक्ष्मण । उदरस्य समुत्पाने स्वर्गर्भी अश्वतरिमिव ॥ *R.* 3, 49, 49. दण्डेनापनतं शत्रुमुपगच्छति यो नरः । स मृत्युमुपगच्छीयार्धमश्वतरि यथा ॥ *MBh.* 1, 5623. सकृदुष्टं हि यो मित्रं पुनः संधातुमिच्छति । स मृत्युमुपगच्छति गर्भदशतरी यथा ॥ *KĀN.* 19 = *PAÑKAT.* II, 33 = *HIT.* II, 140. न्यत्तां सागरतेये वा पाताले वापि मैथिलीम् । श्रानयेयमहं दर्शं श्वेतमश्व-तरीमिव *R.* 4, 16, 41. — 2) ein männliches Kalb *DHAR.* im *ÇKDr.* — 3) N. pr. eines *Gandharva* (गन्धर्वविशेष) *DHAR.* im *ÇKDr.* — 4) N. pr.

eines *Nāga* *H.* 1311. an. 4, 234. *MED.* r. 247. *MBh.* 1, 1555. 2, 361. *HARIV.* 228. 4443. *VP.* 149.

अश्वतराश (अ० + अश्व) m. N. pr. eines Mannes *ÇAMĀR.* zu *ĀHĀND.* *Up.* 5, 11, 1. — Vgl. अश्वतराश्वि.

अश्वतीर्थ (अ० + ती०) n. N. pr. eines Wallfahrtsortes in der Nähe von *Kānjakubga* an der *Gaṅgā* *MBh.* 3, 11052 (p. 571). 13, 216.

अश्वत्य 1) m. a) N. eines Baumes, *Ficus religiosa* *L.*, der heilig geachtet wird und namentlich bei den Buddhisten ein Gegenstand besonderer Verehrung ist, da *Çākjamuni* unter einem solchen Baume das Diesseits verließ. Er schlägt Wurzel in den Spalten anderer Bäume, auf Mauern, Häusern und führt deren Zerstörung herbei. *AK.* 2, 4, 2, 1. *H.* 1131. an. 3, 316. *MED.* th. 13. *LIA.* I, 257. fgg. अश्वत्ये वै निषदनं पूर्णे वै वसतिष्कृता *RV.* 10, 97, 5. यमश्वत्यमुपतिष्ठतं ज्ञायवः 1, 133, 8. An beiden Stellen metonym. für ein Gefäß aus dem Holze dieses Baumes. पुमिन्पुंसः परिज्ञातो अश्वत्यः खेदिरादधि *AV.* 3, 6, 1. 4, 37, 4. 5, 4, 3. 5, 5. 8, 7, 20. 8, 3. *ÇAT.* *Br.* 4, 3, 3, 6. 5, 2, 2, 17. 3, 5, 14. 12, 7, 2, 9. *KĀTJ.* *Çr.* 21, 3, 20. अश्वत्यः सोमसवनः *ĀHĀND.* *Up.* 8, 5, 3. ऊर्ध्वमूला ऽवाकशाख एषो अश्वत्यः सनातनः *KATHOP.* 6, 1. *BHAG.* 13, 1. *M.* 8, 246. *N.* (BOPP) 12, 3. *ÇIK.* *CH.* 141, 3. *KATHĀS.* 20, 24. fgg. *LALIT.* 97. Aus dem Holze dieses Feigenbaums wird das eine Reibholz, das männliche, genommen, welches in ein Stück von *Çami* (*Acacia Suma*), das weibliche, eingesteckt wird. शुनीमश्वत्यम्रा-त्रैस्तत्र पुंसुवनं कृतम् *AV.* 5, 11, 1. *ÇAT.* *Br.* 11, 5, 2, 13. *KĀTJ.* *Çr.* 4, 7, 22. Accent eines adj. comp. auf अश्वत्य *gaṇa* घोषादि zu *P.* 6, 2, 88. Vgl. पिप्पल. — b) N. einer andern Pflanze (गर्दभापृक) *H.* an. 3, 316. *VIÇVA* im *ÇKDr.* — c) die Fruchtzeit der *Ficus religiosa* *P.* 4, 2, 5, 22. 3, 48. — d) ein Bein der Sonne *MBh.* 3, 151. — e) N. pr. eines Mannes *RV.* 5, 47, 24. — f) N. eines Volkes *VARĀH.* *Bṛh.* *S.* 14, 3 in *Verz. d. B.* *H.* 240. — 2) f. a) ०त्या Vollmondstag im Monat *ĀÇvina* (in welchem Monat die Früchte der *Ficus religiosa* zu reifen pflegen) *H.* an. *Vollmondstag* *MED.* th. 13. — b) ०त्यो N. einer Pflanze (लघुपत्रा, पवित्रा, क्रुस्वपत्रिका, पिप्पलीका, वनस्या) *RĀGĀN.* im *ÇKDr.* — Wohl aus अश्व + स्थ (VS. *PAIT.* 4, 98) Standort der Pferde entstanden; vgl. कपित्थ und Z. f. vgl. *Spr.* 1, 467. 468. Denselben Uebergang von स in त vor थ haben wir in अश्वत्थामन् und अश्वत्थि.

अश्वत्थक (von अश्वत्थ) adj. zur Fruchtzeit der *Ficus religiosa* abzutragen (eine Schuld) *P.* 4, 3, 48.

अश्वत्थकुण (अ० + कुण) m. die Fruchtzeit der *Ficus religiosa* *gaṇa* पीत्वादि zu *P.* 5, 2, 24.

अश्वत्थभेद (अ० + भेद) m. N. eines Baumes, *Bignonia suaveolens* (स्थालीवृक्ष), *RĀGĀN.* im *ÇKDr.*

अश्वत्थाम adj. von अश्वत्थामन् *P.* 4, 1, 85, *Vārtt.* 7.

अश्वत्थामन् (अश्व + स्यामन्) *P.* 3, 2, 74. *Sch.* *gaṇa* पृषादरादि. 1) m. N. pr. ein Sohn *Droṇa's* und einer der Führer der *Kuru* im grossen Kampfe *P.* 4, 1, 103, *Sch.* *TRIK.* 2, 8, 19. *BHAG.* 1, 8. *MBh.* 1, 211. fg. 537. 2426. 5115. fgg. *HARIV.* 433 (einer der 7 Weisen unter dem *Manu* *Sāvarṇi*). *LIA.* I, 693. *TROYER* in *RĀGĀ-TAR.* t. I, p. 406. fgg. — 2) adj. = अश्व-त्थामि भवः *KĀR.* 3 zu *P.* 4, 3, 60. *SIDDH.* *K.* zu 4, 1, 85.

अश्वत्थिक adj. f. ०की = अश्वत्येन चरति *gaṇa* पर्षादि zu *P.* 4, 4, 10. 33*